

Homilie - Duiding bij aswoensdag 2021

1.

Hoe kan het in 2020 worden
van geen plaats voor ieder
tot een open grenzen wereld?

Zo klonk vorig jaar mijn nieuwjaarswens
niet wetend dat het een jaar van gesloten grenzen,
zelfs van gesloten huizen door de Lock down zou worden.

Afstand houden, sociale contacten beperken,
wij worden door een pandemie op onszelf teruggeworpen.

Misschien is dit een gelegenheid
om gehoor te geven aan de profeet Joël
die ons oproept en uitnodigt
om de weg naar binnen te gaan,
naar ons hart, waarin Gods onderricht,
de tien woorden, die ons leven richten,
zijn neergeschreven.

2.

Vandaag is het Aswoensdag
het begin van de veertigdagentijd,
een verwijzing naar het uittocht-verhaal,
een verhaal over loskomen uit oude structuren
en het opbouwen van een menselijke samenleving.

Het is niet alleen het Covid19-virus
dat het leven van mensen bedreigt,
maar ook de klimaatverandering
en de vele vormen van geweld
waar niet in onze wereld.

De komende zondagen horen wij
het uittocht-verhaal van
Noach, Abraham en Jezus
en hoe elk van hen getracht heeft
het geweld aan banden te leggen
en een stap voorwaarts te zetten
richting menswaardige samenleving.

3.

Oog om oog, tand om tand,
een mens voor een mens,
een leven voor een leven,
klinkt wreed en barbaars
in onze moderne oren.

Maar dat is het niet.
Tot dan werd voor één mensenleven
zeven of zevenzeventig levens opgeëist.

Met Noach wordt de vicieuze cirkel
van wraak en weerwraak verbroken
door de invoering van het ius talionis.

Dit is het vergeldingsprincipe
waarin de strafmaat in verhouding staat
met het gepleegde delict of wandaad:
oog om oog, tand om tand,
een leven voor een leven.

De zondvloed is slechts een beeld
om ons te vertellen hoe met Noach
het gelijkheidsprincipe in de rechtspraak werd ingevoerd.
en er zo een enorme ethische stap voorwaarts werd gezet
richting menswaardige samenleving.

Na het verhaal van Noach
zetten we met Abraham een volgende stap
op weg naar een menswaardige samenleving;

Abraham komt tot het inzicht dat
voor geen enkele god of ideologie
nog een mensenleven geofferd mag worden.

4.

En Jezus?
In het evangelie beluisteren wij
hoe hij gehoor geeft aan de profeet Joël
en de weg naar binnen, naar het hart gaat.
Met het 6de hoofdstuk van Mattheus
zitten wij in het hart van de Bergrede.

In deze Bergrede horen wij hoe Jezus
de Thora, de tien woorden verstaat
Hij gaat naar de wortel,
zijn visie is radicaal,
hij smoort het geweld in de kiem
de liefde tot de vijand is daar een voorbeeld van,
het toekeren van de andere wang een ander.

Jezus verandert geen jota aan de Thora,
aan het onderricht van God,
maar gaat naar de wortel van het kwaad
en springt ethisch ver over het vergeldingsrecht
met een leven gevende samenleving voor ogen,
waarin geen vorm van geweld aanwezig is,

Jezus' visie en levenswijze beweegt ons
tot de broodnodige structuurveranderingen
om leven voor ieder op aarde mogelijk te maken:
keer je andere wang toe,
heb niet alleen je naaste
maar ook je vijand lief.

5.

Met dezelfde visie neemt Jezus in het evangelie van vandaag
de drie vormen van joodse vroomheid op de korrel;
het geven van aalmoezen, het gebed en het vasten.

De hypocrisie, de schone schijn doorstaan
'zijn staan in waarheid' niet.
De maskers vallen af.

Het voorbije jaar hadden wij een soortgelijke ervaring.
Wij zagen hoe het coronavirus
de zwakheden van onze samenleving,
de hypocrisie heeft blootgelegd: de schone schijn doorprijkt.
Covid-19 heeft de maskers afgetrokken.

Niet de mooipraters
niet de beursspelers,
niet de aandelenmarkten
hebben de wereld doen draaien.
Wel de zorgverstrekkers,
de winkelbedienden,
de vuilnisophalers,
de logistieke medewerkers,
kortom zoveel gewone mensen
die soms op gevaar voor eigen leven
zich onvoorwaardelijk hebben ingezet.

6.

Wij staan vandaag voor wereldwijde uitdagingen:
niet alleen de pandemie maar ook de klimaatverandering
en de talrijke gevolgen hiervan.

Hoog tijd om onze uittocht te gaan,
los te komen uit oude structuren
en een samenleving op te bouwen
in eerbied voor mens, dier en aarde.

Hoog tijd om gehoor te geven
aan de profeet Joël en
de weg naar het hart te gaan.
Dit is geen vroom individueel gebeuren,
maar een opdracht voor de hele gemeenschap.

Delen kan een hefboom zijn om
structurele veranderingen mogelijk te maken.
Zo stelt Broederlijk Delen
die nu reeds 60 jaar
onze vasten inspireert.
25% gelijkgezinden is voldoende
om deze ommekeer mogelijk te maken.
Voel jij je ook aangesproken?

Wie deze veertigdagentijd
mee op weg wil gaan,
verbonden met de aarde,
solidair met medemensen,
gedreven door Gods adem,
kan zich laten tekenen met as.

Jef Wauters